

Kalendarium

MAJ 2006

30-31 maj

Nordiska konferensdagar "Varför ska personliga assistenter/handicap-hjälpare ha utbildning – och vem ska ha inflytande över den?"

Plats: Fristad Folkhögskola.

Samarrangemang mellan Fristad Folkhögskola, KompetenceHuset i Roskilde och ÄldreVäst Sjuhärad.

Anmälan: sista anmälningsdag 2 maj, men möjlighet finns att efteranmäla sig.

För mer information se:

www.aldrevast.hb.se

www.fristads.fhsk.se

www.rdhs.dk

Nya rapporter

- Karlsson P-Å, Redberg P, Niemi M & Nordström M (2005) Vad gör de som hjälper gamla i hemmet? En studie om arbetsorganisation, samverkan och kompetens i äldreomsorgen
- Den engelska versionen av rapport om COAT: Carers Outcome Agreement Tool. A new approach to working with family carers. (Går att beställa av ÄldreVäst Sjuhärad)
- Den svenska versionen av rapport om COAT: Planeringsinstrument för anhörigstöd. (Utges och beställs av Socialstyrelsen, se www.sos.se)

Vid frågor eller för beställning av rapporter, kontakta oss på:

Tfn: 033-435 47 62,

E-post: aldrevast7h@hb.se

Hemsidan: www.aldrevast.hb.se

eller skriv ett brev:

ÄldreVäst Sjuhärad,

Högskolan i Borås

501 90 Borås

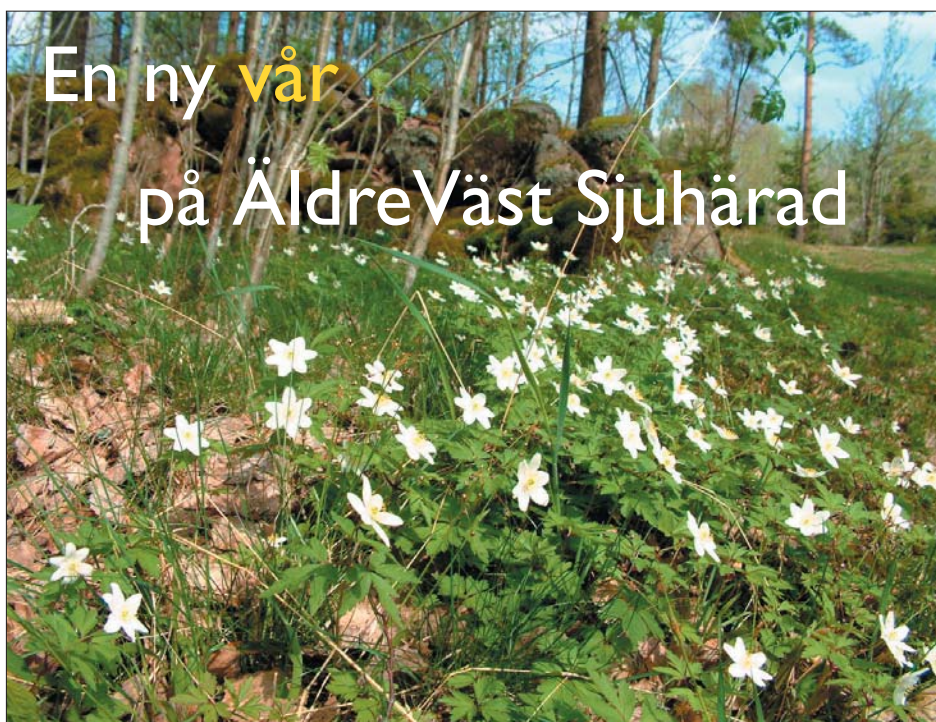

Foto: Ewa-Lotta Andersson

”Fast vintern har varit lång och hård vet vi att det följer en vår. På ÄldreVäst Sjuhärad (ÄVS) jobbar vi på för högetryck, inte minst med vårt nyaste verksamhetsområde – funktionshinder och handikapp. Jag ska här nämna några satsningar och projekt inom området: Vi har engagerat en ytterligare vetenskaplig ledare, Kerstin Frändin, som är disputerad sjukgymnast. ÄVS har uppdrag att dokumentera och utvärdera tre s k ”Milton-projekt” som handlar om att utveckla bättre vård, omsorg och rehabilitering för psykiskt funktionshindrade. Två ytterligare Milton-projekt deltar i en pågående utvärderingsverkstad. I samarbete med Vårdalinstitutet kartläggs serviceutnyttjande och livssituation för psykiskt funktionshindrade i Sjuhärad. Vi är också engagerade i en utvärdering av personlig assistansutbildning. Utvärderingen kommer att följas av en konferens på Fristad folkhögskola i slutet på maj. I den pågående kursen om brukarinflytande visas hur funktionshindrade på olika sätt kan få ökad makt över sin vardag. Flera projektidéer finns att ta tag i och utveckla inom området.

Så inom något år lär en hel del resultat finnas att presentera. Ett tillfälle för det blir på den konferens som ÄVS planerar ska äga rum under hösten 2007.

Verksamheten med FoU-projekt och kompetensutveckling har expanderat starkt under de senaste månaderna och flera nya medarbetare har som en följd av detta börjat vid ÄVS. De presenteras särskilt i detta nyhetsblad. Vi har även bytt upp oss till nya lokaler. Nu finns vi på plan 7 i avdelning E på Högskolan i Borås, en flytt tre våningar rakt upp. Välkomna att besöka oss här!

Det är en fröjd att få jobba på ÄVS med alla engagerade medarbetare, att samarbeta med personal i många olika verksamheter, samarbeta med brukare och brukarrepresentanter och med forskare från olika kunskapsområden. Så våren – lovande, lockande, stimulerande och utmanande – är ständigt här på ÄldreVäst Sjuhärad.

Foto: MIM-BILD

PER-ÅKE KARLSSON
PROJEKTLEDARE OCH
VETENSKAPLIG LEDARE
ÄLDREVÄST SJUHÄRAD

Undersköterskor och vårdbiträden = äldreomsorg

Hjälpen som ges i hemmet hos äldre med stort vård- och omsorgsbehov har varit föremål för ett forsknings- och utvecklingsprojekt i Sjukhäradskommunerna under åren 2002 till 2004.

Forsknings- och utvecklingsprojektet "Vad gör de som hjälper gamla i hemmet" har genomförts vid ÄldreVäst Sjukhärad och är - enligt projektledaren Per-Åke Karlsson - ett gott exempel på hur man kan jobba med forskning och utveckling.

Från forskning till utveckling

– Projektet går från forskning till utveckling; det bygger på en vetenskaplig studie av verkligheten genom observationer och en enkätundersökning. Vi har därefter provat hur ett utbildningsmaterial, baserat på forskningsstudien, fungerar i praktiken genom en interventionsstudie i form av samtalsgrupper. Dessutom har det utvärderats i referensgrupper bestående av såväl personal som pensionärer. Slutligen uppdaterade vi materialet utifrån de synpunkter vi fått in och skapade ett studiematerial som kan användas för kunskaps- och kompetensutveckling i verksamheter inom äldreomsorgen, säger han.

Studiematerial och resultat

Vid årsskiftet 2005/2006 kom slutrapporten från projektet, som därmed kan sägas vara avslutat.

FOTO: MIN-BILD

FOTO: EVA-LOTTA ANDERSSON

FOTO: EVA-LOTTA ANDERSSON

FOTO: PRIVAT

Bakom "Vad gör de som hjälper gamla i hemmet?" står Per-Åke Karlsson, Pia Redberg, Monica Nordström och Mariella Niemi.

Studien har två resultat; dels i form av utbildningsmaterialet och dels i form av resultaten i slutrapporten, säger Per-Åke Karlsson och Pia Redberg, som båda ingått i projektgruppen; Per-Åke Karlsson som projektledare och Pia Redberg som ansvarig för sammanställningen av enkätundersökningen. I gruppen har även Monica Nordström, vetenskaplig ledare och fil dr samt Mariella Niemi, projektassistent och doktorand, ingått. De båda sistnämnda är hemmahörande vid institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet.

Bashjälparna är äldreomsorgen

I slutrapporten konstateras att det är undersköterskor och vårdbiträden, i studien kallade bashjälpare, som är den mest synliga gruppen tillsammans med äldre.

– Det är de som är äldreomsorgen i vardagen för de äldre, menar Per-Åke Karlsson.

– Bashjälpen som de bistår med består av personlig omvårdnad, praktisk

hjälp och social samvaro. Bashjälparna får direktiv eller delegation för sitt dagliga arbete av både sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster samt enhetschefer och biståndsbedömare, vilket innebär att de arbetar under två lagstiftningar i Hälso- och sjukvårdslagen samt Socialtjänstlagen, tillägger Mariella Niemi.

Längst bort från den äldre människan tycks enhetschefer och biståndsbedömare befinna sig.

Vad gör de andra?

I studien har man också tittat på vem man tycker ska ha ansvar för olika arbetsuppgifter.

– Alla yrkesgrupper är eniga om vad som gäller för det medicinska ansvaret, men när det gäller det sociala området och rehabiliteringsområdet finns det inte alls en sådan enighet, säger Monica Nordström som för övrigt, tillsammans med Per-Åke Karlsson, är initiativtagare till studien.

– Det saknas en tydlig arbetsfördelning inom dessa områden och därför

Låna eller köp "Hjälp på gamla dar – samtal i grupp"

Är Du intresserad av att använda "Hjälp på gamla dar – samtal i grupp"? Kontakta:

Eva-Lotta Andersson, tel: 033-435 47 62, mobil: 0733-95 95 01 eller e-post: eva-lotta.andersson@hb.se

Pia Redberg, tel: 033-435 44 57, mobil: 070- 690 38 89 eller e-post: pia.redberg@hb.se

Per-Åke Karlsson, tel: 033-435 47 71, mobil: 0702-770 760, e-post: per-ake.karlsson@hb.se,

Materialet lånas ut gratis till intresserade i kommunerna som ingår i ÄldreVäst Sjukhärad (Borås, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn).

Till övriga kommuner lämnas materialet ut mot porto- och fraktkostnad. Materialet kan också köpas till en kostnad av 700 kr för pärmen (exkl.moms) och 150 kr frakt/porto.

rgen i vardagen

är det oklart både vem som ansvarar för att sociala insatser och rehabiliteringsinsatser utförs och att de som utför dem har rätt kompetens.

– Den medicinska lagstiftningen är mycket tydligare än den sociala, vilket är en trolig orsak till oklarheterna, tror Monica Nordström.

Andra möjliga orsaker som anges är att statusen på den medicinska expertisen är högre och att man därför prioriterar praktiska medicinska uppgifter framför sociala och existentiella spörsmål samt rehabiliteringsuppgifter.

En konsekvens av det är att andra perspektiv riskerar att bli eftersatta, menar man i studien.

Anhöriga dåligt informerade

Ett annat intressant resultat som presenteras i slutrapporten är att personalen generellt har högre förväntningar på att anhöriga och närstående ska hjälpa till med praktiska arbetsuppgifter i hemmet är vad de äldre och deras närstående själva har.

– Äldreomsorgen är dålig på att informera de anhöriga och närstående om vad som egentligen gäller, de borde få tydligare information om vilka arbetsuppgifter äldreomsorgen kan hjälpa till med och vad de inte kan göra, menar Monica Nordström.

Mer material att bearbeta

Det stora projektet är numer avslutat, men projektgruppen när så smått planer på en fortsättning – eller åtminstone uppföljning.

– Det går att fördjupa materialet, det finns mycket mer material att bearbeta. Men vi har inte kommit längre än så ännu, avslutar de.

Fotnot: För att beställa rapporten, se förstasidan på detta nyhetsbrev.

>> Läs en längre artikel på www.aldrevast.hb.se

Kommuner utbildar sig i anhörigstödet COAT

Fem kommuner i Sverige; Borås Stad, Varberg, Jönköping, Uppvidinge och Härnösand samt stadsdelen Limhamn-Bunkeflo (Malmö), har fått medel från respektive länsstyrelse för att genomföra ett långtidstest av COAT. Den 18 januari 2006 träffades förträdare från kommunerna i Borås för en upptakt.

Sex svenska kommuner pilottestar just nu ett nytt instrument för planering, uppföljning och utvärdering av stöd till anhörigvårdare.

I mars startade utbildningen i att använda det nya planeringsinstrumentet COAT (Carers Outcome Agreement Tool). Därmed har projektet med samma namn gått in i fas 2, som innebär att instrumentet testas över tid.

Limhamn-Bunkeflo har fått medel från länsstyrelsen att testa instrumentet, i första hand under ett års tid.

– Vi vill utveckla anhörigstödet på ett strukturerat sätt och utgå ifrån anhörigvårdarens behov och önskemål och därför är detta ett ypperligt tillfälle

vi fått. Instrumentet är vetenskapligt beprövat och det känns bra att det bygger på vetenskaplig erfarenhet. Det är jättespännande, säger Carina Christensen, projektledare för COAT i Malmöstadsdelen Limhamn-Bunkeflo och till vardags vårdutvecklare i samma stadsdel.

Fotnot: COAT-materialet är fritt att ladda ner och använda efter registrering på www.aldrevast.hb.se/coat.asp

För mer information om COAT, kontakta:
Lennart Magnusson, projektledare:
0706-302 321, lennart.magnusson@hb.se,
Elizabeth Hanson, vetenskaplig ledare:
0703-61 48 46, elizabeth.hanson@hb.se

För beställning av rapporterna, se förstasidan på detta nyhetsbrev.

Personlig assistensutbildning utvärderas

Fristad Folkhögskola har bedrivit utbildning av personliga assistenter sedan 1997. Nu utvärderas utbildningen av lärarna som håller i utbildningen, Anna Frost Görander och Gunvor Erlingsson, med vetenskapligt stöd från ÄldreVäst Sjuhärad. Bland annat visar utvärderingen att mer än hälften av de som gått utbildningen inte jobbar som personlig assistent idag.

– Som skäl har man ofta angett

arbetsmiljöskäl; man jobbar ensam utan arbetskamrater, arbetet är psykiskt och fysiskt krävande, löneläget är lågt och krav på udda arbetstider kan göra det svårt att få sitt familjeliv att fungera bra, exemplifierar de.

Utvärderingen visar vidare att behovet av fortsatt kompetensutveckling inom området är stort.

– Störst behov finns det att fördjupa sig i bland annat anhörigperspektivet och etiska frågeställningar, säger de.

Nya ansikten på Äldre Väst Sjuhärad

Äldre Väst Sjuhärad har expanderat under 2006. Här är våra nytillskott, i korthet:

Angela Bångsbo
Projektledare vårdprogram
Osteoporos
033-435 47 99
033-616 45 36
angela.bangsbo@hb.se

Marie Elm
Äldre och läkemedel LÄR-UT
033-435 47 92
070-333 34 45
marie.elm@hb.se

Maria Hallberg
Utbildningsansvarig inom
Kompetensstegen för Social
dokumentation
033-435 47 88
maria.hallberg@hb.se

Marika Kokkonen
Utvärderare Kompetensstegen
033-435 47 90
0702-599 681
marika.kokkonen@hb.se

Lolo Lebedinski
Utvärderare Milton
033-435 42 02
lolo.lebedinski@hb.se

Annerd Lönn Svensson
Utvärderare Kompetensstegen
033-435 41 19
annergard.lonn@hb.se

Lars Rönmark
Utvärderare Milton/
Utvärderingsverkstad funktions-
hinder
033-435 47 22/0707-266 776
lars.ronmark@hb.se

Klart med ny vetenskaplig ledare

Nu är rekryteringen av vetenskaplig ledare inom området funktionshinder klar. Sedan februari 2006 har Äldre Väst Sjuhärad förstärkts med Kerstin Frändin.

Kerstin Frändin är sjukgymnast, med dr och lektor i sjukgymnastik med inriktning mot gerontologi/geriatrik vid Sektionen för sjukgymnastik, Institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, Karolinska Institutet.

Hennes intresseområde är främst fysisk aktivitet och funktion på äldre dagar och hennes avhandlingsarbete var en del inom den omfattande H-70-studien i Göteborg. Nuvarande forskning inriktas även mot träning av sköra äldre personer liksom av multisjuka personer i sjukhemsmiljö där hon ansvarar för en nordisk multicenterstudie som handlar om intensifierad och skräddarsydd rehabilitering.

Namn: Kerstin Frändin

Född: 12 mars, 1949 i Karlstad

Bakgrund: Sjukgymnastexamen, vårdlärarexamen, studier på rehabsjukhus i Kalifornien, studier i spanska och franska, humanekologi och internationella relationer. Arbetat på neurologen, Sahlgrenska, på sjukgymnastutbildningen i Göteborg och nu senast i Stockholm.

Bor: Göteborg

Drivkraft som forskare: Vill bidra till en bättre situation för de äldre

Kopplar bort jobbet med: Utomhusaktiviteter med tax, samvaro med vänner, sång och musik, resor, trädgårdsarbete vid sommarhuset i Värmland.

FOTO: MATS DOVERHAG/GU

Gunnel Tenbrink
Samordnare Temadagar
för äldre
033-435 47 27
0768-75 71 40
gunnel.tenbrink@hb.se

Hos oss huserar även:

Frida Tillberg,
ReKo-Sjuhärad
Projektledare vårdprogram
KOL
033-435 47 62
frida.tillberg@hb.se

Markus Lalloo,
ReKo-Sjuhärad
Projektledare vårdprogram
KOL
033-435 47 62
markus.lalloo@hb.se

Redaktionsrutan

Ansvarig utgivare:

Per-Åke Karlsson,
033-435 47 71
0702-770 760
per-ake.karlsson@hb.se

Besöksadress:

Högskolan i Borås, Allégatan 1, Borås.

Besök gärna vår webbplats:
www.aldevast.hb.se

Redaktör för nyhetsbrevet:

Eva-Lotta Andersson,
033-435 47 62
0733-95 95 01
eva-lotta.andersson@hb.se
Text & foto:
Eva-Lotta Andersson där ej annat anges.